

**TÊN BÀI DẠY - BÀI 15:
ĐẶC ĐIỂM DÂN CƯ XÃ HỘI**

PHƯƠNG THỨC KHAI THÁC TỰ NHIÊN BỀN VỮNG Ở BẮC MỸ

Môn học/Hoạt động giáo dục: LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ; Lớp: 7

Thời gian thực hiện: 2 tiết

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức

- Phân tích được một trong những vấn đề về dân cư, xã hội: vấn đề nhập cư và chủng tộc, vấn đề đô thị hoá ở Bắc Mỹ.
- Phân tích được phương thức con người khai thác tự nhiên bền vững ở Bắc Mỹ.
- Xác định được các luồng nhập cư vào Bắc Mỹ trên lược đồ.
- Xác định được trên bản đồ một số trung tâm kinh tế quan trọng ở Bắc Mỹ.

2. Năng lực

- Năng lực chung

- + Tự chủ và tự học: Tự học và hoàn thiện các nhiệm vụ thông qua phiếu học tập.
- + Giao tiếp và hợp tác: Sử dụng ngôn ngữ, kết hợp với các công cụ học tập để trình bày thông tin, thảo luận nhóm.
- + Giải quyết vấn đề sáng tạo.

- Năng lực Địa lí

- + Năng lực nhận thức Địa lí: Năng lực nhận mức thế giới theo quan điểm không gian, giải thích hiện tượng và quá trình địa lí tự nhiên và địa lí kinh tế - xã hội.
- + Năng lực tìm hiểu Địa lí: sử dụng công cụ Địa lí (bản đồ, bảng số liệu, hình ảnh,..)
- + Năng lực vận dụng kiến thức, kĩ năng Địa lí vào cuộc sống.

3. Phẩm chất

- Có nhận thức đúng đắn về các vấn đề dân cư, xã hội ở Bắc Mỹ.
- Yêu khoa học, biết khám phá, tìm hiểu các vấn đề xã hội.
- Chăm chỉ: Tìm hiểu kiến thức trên internet phục vụ cho học tập, yêu khoa học, ham học hỏi.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- Lược đồ các luồng nhập cư vào châu Mỹ.
- Bản đồ các trung tâm kinh tế quan trọng ở Bắc Mỹ, năm 2020.
- Một số hình ảnh, video về dân cư, xã hội, các hoạt động khai thác tự nhiên bền vững ở Bắc Mỹ.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

Hoạt động 1: Khởi động

a. Mục tiêu

- Kết nối vào bài học, tạo hứng thú cho người học.

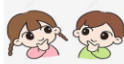

b. Nội dung

<p>- Thử tài hiểu biết đoán tên quốc gia thông qua các biểu tượng.</p> <p>c. Sản phẩm</p> <p>- Câu trả lời cá nhân của học sinh.</p> <p>d. Cách thức tổ chức</p>	
Hoạt động của GV và HS	Nội dung chính
<p>Bước 1: Giao nhiệm vụ GV tổ chức cho học sinh tham gia trò chơi “thử tài hiểu biết”</p> <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ học tập GV: Gọi ý, hỗ trợ học sinh thực hiện nhiệm vụ HS: Suy nghĩ trả lời các câu hỏi</p> <p>Bước 3: Báo cáo kết quả và thảo luận GV: Gọi một số học sinh trả lời HS: Trình bày kết quả nhiệm vụ học tập</p> <p>Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập GV: Nhận xét, dẫn vào bài mới HS: Lắng nghe, ghi bài</p>	
Hoạt động 2: Hình thành kiến thức mới	
Hoạt động 2.1. Tìm hiểu đặc điểm dân cư xã hội Bắc Mỹ	
<p>a. Mục tiêu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được vấn đề nhập cư và chủng tộc ở Bắc Mỹ. - Xác định được các luồng nhập cư vào Bắc Mỹ trên lược đồ. - Phân tích được vấn đề đô thị hoá ở Bắc Mỹ. <p>b. Nội dung</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dựa vào hình 1 và thông tin trong mục a, hãy nêu đặc điểm nhập cư và chủng tộc ở Bắc Mỹ. - Dựa vào thông tin và bảng số liệu trong mục b, hãy trình bày đặc điểm đô thị hoá ở Bắc Mỹ. <p>c. Sản phẩm</p> <ul style="list-style-type: none"> - Người Anh-điêng và người E-xki-mô thuộc chủng Lộc Môn-gô-lô-it, di cư từ châu Á sang Bắc Mỹ từ khoảng 20 - 30 nghìn năm trước. 	

- Sau cuộc phát kiến ra châu Mỹ năm 1492, người châu Âu thuộc chủng tộc ơ-rô-pê-ô-it (người Anh, I-ta-li-a, Đức, ...) di cư sang Bắc Mỹ ngày càng nhiều.
- Người da đen thuộc chủng tộc Nê-grô-it từ châu Phi bị bắt sang làm nô lệ, lao động trong các đồn điền trồng bông, thuốc lá, ...
- Sau Chiến tranh thế giới thứ hai, có các đợt di dân từ nhiều khu vực trên thế giới (trong đó có châu Á) vào Bắc Mỹ.
- Lịch sử nhập cư đã tạo nên thành phần chủng tộc đa dạng ở Bắc Mỹ. Trong quá trình chung sống, các chủng tộc hoà huyết khiến thành phần dân cư thêm phức tạp.
- Do sự phát triển mạnh mẽ của công nghiệp đã thúc đẩy quá trình đô thị hoá ở Bắc Mỹ, làm xuất hiện các siêu đô thị và các dải siêu đô thị. Bắc Mỹ có tỉ lệ dân đô thị đạt 82,6% (năm 2020) cao hơn so với châu Phi, châu Á, châu Âu. Các đô thị lớn cũng đồng thời là các trung tâm kinh tế lớn. Các đô thị lớn chủ yếu tập trung ở phía nam hệ thống Ngũ Hồ và ven Đại Tây Dương, nối tiếp nhau tạo thành hai dải siêu đô thị từ Niu Oóc đến Oa-sinh-ton và từ Môn-trê-an đến Si-ca-gô. Vào sâu trong nội địa, các đô thị nhỏ hơn và thưa thớt hơn.

d. Cách thức tổ chức

Hoạt động của GV và HS	Nội dung chính
<p>Bước 1: Giao nhiệm vụ</p> <p>Nhiệm vụ 1: Hoạt động cặp đôi (3p)</p> <p>+ Nhóm 1, 2 : Hoàn thành PHT số 1</p> <p>+ Nhóm 3, 4: Hoàn thành PHT số 2</p>	<p>1. Đặc điểm dân cư xã hội</p> <p>a. Vấn đề nhập cư và chủng tộc</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lịch sử nhập cư đã tạo nên thành phần chủng tộc đa dạng ở Bắc Mỹ. Trong quá trình chung sống, các chủng tộc hoà huyết khiến thành phần dân cư thêm phức tạp. <p>b. Đô thị hóa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Do sự phát triển mạnh mẽ của công nghiệp đã thúc đẩy quá trình đô thị hoá ở Bắc Mỹ=> Đây là khu vực có tỉ lệ dân đô thị đạt 82,6% (năm 2020) cao hơn so với châu Phi, châu Á, châu Âu. - Các đô thị lớn cũng đồng thời là các trung tâm kinh tế lớn. - Các đô thị lớn chủ yếu tập trung ở phía nam hệ thống Ngũ Hồ và ven Đại Tây Dương, Vào sâu trong nội địa, các đô thị nhỏ hơn và thưa thớt hơn.

HOẠT ĐỘNG CẶP ĐÔI											
 Dựa vào thông tin SGK, các em hãy trao đổi và hoàn thành nội dung PHT số 1 sau trong 3 phút. 3:00											
Câu hỏi	Trả lời										
Chủ nhân của Bắc Mỹ?											
Tình hình nhập cư sau năm 1942?											
Tình hình nhập cư sau CTTG thứ hai?											
Hệ quả của lịch sử nhập cư?											
<p>Dựa vào thông tin SGK, các em hãy trao đổi và hoàn thành nội dung PHT số 2</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="background-color: yellow;">Đô thị hóa Bắc Mỹ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="width: 30%;">1. Tỷ lệ dân thành thị của Bắc Mỹ năm 2020? Nhận xét?</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. Nguyên nhân của thực trạng đó?</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. Một số đô thị lớn ở Bắc Mỹ?</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4. Các đô thị lớn ở Bắc Mỹ thường phân bố ở đâu? Vì sao?</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ học tập GV: Gọi ý, hỗ trợ học sinh thực hiện nhiệm vụ HS: Các nhóm thảo luận</p> <p>Bước 3: Báo cáo kết quả và thảo luận GV: Gọi một số học sinh trả lời HS: Trình bày kết quả nhiệm vụ học tập</p> <p>Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập - Giáo viên nhận xét, bổ sung và chốt kiến thức - HS: Lắng nghe và ghi bài.</p>		Đô thị hóa Bắc Mỹ		1. Tỷ lệ dân thành thị của Bắc Mỹ năm 2020? Nhận xét?		2. Nguyên nhân của thực trạng đó?		3. Một số đô thị lớn ở Bắc Mỹ?		4. Các đô thị lớn ở Bắc Mỹ thường phân bố ở đâu? Vì sao?	
Đô thị hóa Bắc Mỹ											
1. Tỷ lệ dân thành thị của Bắc Mỹ năm 2020? Nhận xét?											
2. Nguyên nhân của thực trạng đó?											
3. Một số đô thị lớn ở Bắc Mỹ?											
4. Các đô thị lớn ở Bắc Mỹ thường phân bố ở đâu? Vì sao?											
<p>Hoạt động 2.2. Tìm hiểu các trung tâm kinh tế quan trọng ở Bắc Mỹ</p> <p>a. Mục tiêu</p> <ul style="list-style-type: none"> Xác định được trên bản đồ một số trung tâm kinh tế quan trọng ở Bắc Mỹ. 											

b. Nội dung

Quan sát hình 2, hãy:

- Xác định trên bản đồ các trung tâm kinh tế quan trọng ở Bắc Mỹ.
- Kể tên các ngành kinh tế ở một số trung tâm.

c. Sản phẩm

- HS xác định được các trung tâm kinh tế quan trọng ở Bắc Mỹ trên bản đồ: Van-cu-vơ, Xan Phran-xi-xcô, Lôt An-giơ lét, Hau-xton, Niu Oóc-lin, Si-ca-gô, Oa-sinh-ton, Niu Oóc, Tô-rôn-tô, Môn-trê-an.

- HS kể tên được các ngành kinh tế ở một số trung tâm:

+ Oa-sinh-ton: điện tử - viễn thông, sản xuất máy bay, hoá chất, dệt may, chế biến nông sản.

+ Niu-Oóc: điện tử - viễn thông, sản xuất máy bay, hoá chất, dệt may, luyện kim đen, du lịch, ngân hàng, chế biến nông sản.

+ Lôt An-giơ-lét: sản xuất máy bay, ngân hàng, sản xuất ô tô, điện tử - viễn thông, du lịch, dệt may, hải cảng, sân bay, chế biến nông sản, đóng tàu.

=>Vai trò: kết nối, và thúc đẩy tăng trưởng kinh tế khu vực và kết nối các trung tâm kinh tế toàn cầu.

d. Cách thức tổ chức

Hoạt động của GV và HS	Nội dung chính
<p>Bước 1: Giao nhiệm vụ Quan sát hình 2, hãy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xác định vị trí phân bố của các trung tâm kinh tế lớn của Bắc Mỹ. - Kể tên các ngành công nghiệp của mỗi trung tâm. - Trình bày vai trò của các trung tâm kinh tế Bắc Mỹ đối với nền kinh tế khu vực và toàn cầu. <p>Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ - HS trao đổi và trả lời câu hỏi</p> <p>Bước 3: HS báo cáo kết quả làm việc - HS trình bày, các nhóm khác nhận xét, bổ sung</p> <p>Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức - Giáo viên nhận xét, bổ sung và chốt kiến thức - HS: Lắng nghe và ghi bài.</p>	<p>2. Các trung tâm kinh tế quan trọng - Các trung tâm kinh tế quan trọng ở Bắc Mỹ trên bản đồ: Van-cu-vơ, Xan Phran-xi-xcô, Lôt An-giơ lét, Hau-xton, Niu Oóc-lin, Si-ca-gô, Oa-sinh-ton, Niu Oóc, Tô-rôn-tô, Môn-trê-an.</p>

Hoạt động 2.3. Tìm hiểu phương thức con người khai thác tự nhiên bền vững ở Bắc Mỹ

a. Mục tiêu

- Phân tích được phương thức con người khai thác tự nhiên bền vững ở Bắc Mỹ.

b. Nội dung

- Dựa vào thông tin trong mục 3, hãy phân tích phương thức con người khai thác tự nhiên bền vững ở Bắc Mỹ thông qua việc sử dụng tài nguyên rừng, nước, đất, khoáng sản.

c. Sản phẩm

- Phương thức khai thác bền vững tài nguyên rừng: Bắc Mỹ có tài nguyên rừng giàu có. Trong thời gian dài, rừng bị khai thác mạnh để lấy gỗ, làm giấy, làm đất canh tác nên diện tích bị suy giảm nhanh. Chính phủ Hoa Kỳ và Ca na đa đã đưa ra nhiều biện pháp quản lí và khai thác bền vững tài nguyên rừng như: Thành lập các vườn quốc gia, khai thác có chọn lọc và để rừng tái sinh tự nhiên, quy định trồng mới sau khi khai thác, phòng chống cháy rừng, ...

- Phương thức khai thác bền vững tài nguyên nước: Bắc Mỹ có nguồn nước ngọt phong phú. Trước đây nhiều sông, hồ bị ô nhiễm do chất thải từ sinh hoạt và sản xuất. Hiện nay, chất lượng nguồn nước được cải thiện nhờ các biện pháp như: quy định xử lí nước thải, ban hành Đạo luật nước sạch, ... Tài nguyên nước được khai thác tổng hợp nhằm tăng hiệu quả sử dụng và mang tính bền vững trong khai thác.

- Phương thức khai thác bền vững tài nguyên đất: Các đồng bằng rộng lớn và màu mỡ ở Bắc Mỹ được khai thác để trồng trọt và chăn nuôi; sau thời gian dài sử dụng lượng lớn phân bón và thuốc bảo vệ thực vật hoá học, đất đã bị thoái hoá. Hiện nay, các nước Bắc Mỹ đẩy mạnh phát triển nông nghiệp theo hướng “nông nghiệp xanh”, ứng dụng khoa học - công nghệ trong quá trình sản xuất, nhờ đó đem lại năng suất cao, đồng thời bảo vệ tài nguyên đất.

- Phương thức khai thác bền vững tài nguyên khoáng sản: Bắc Mỹ có nguồn tài nguyên khoáng sản phong phú, dồi dào. Tuy nhiên, việc khai thác với quy mô lớn và sử dụng không hợp lí đã gây ô nhiễm môi trường và một số loại khoáng sản dần trở nên cạn kiệt. Các nước

Bắc Mỹ đã có nhiều biện pháp sử dụng tiết kiệm và hiệu quả tài nguyên khoáng sản, đồng thời đẩy mạnh sử dụng các nguồn năng lượng tái tạo và vật liệu thay thế.

d. Cách thức tổ chức

Hoạt động của GV và HS	Nội dung chính
<p>Bước 1: Giao nhiệm vụ + Nhóm 1,3: Tìm hiểu về phương thức con người khai thác bền vững tài nguyên đất (Đất được sử dụng vào những lĩnh vực gì? Trong quá trình khai thác, người dân đã sử dụng các</p>	<p>3. Phương thức con người khai thác tự nhiên bền vững ở Bắc Mỹ. - Phương thức khai thác bền vững tài nguyên rừng: Thành lập các vườn quốc gia, khai thác có chọn lọc và để rừng tái sinh tự nhiên, quy định trồng</p>

<p>biện pháp gì để nâng cao hiệu quả sử dụng đất?).</p> <p>+ Nhóm 2,4: Tìm hiểu về phương thức con người khai thác bền vững tài nguyên nước (Nêu đặc điểm của sông, hồ Bắc Mỹ. Kể tên một số sông, hồ lớn ở đây. Nguồn nước được sử dụng vào những lĩnh vực gì?).</p> <p>+ Nhóm 6,8: Tìm hiểu về phương thức con người khai thác bền vững tài nguyên rừng (Kể tên các loại rừng ở Bắc Mỹ. Rừng ở Bắc Mỹ được khai thác như thế nào? Nêu những biện pháp các quốc gia sử dụng để bảo vệ rừng).</p> <p>+ Nhóm 5,7: Tìm hiểu về phương thức con người khai thác bền vững tài nguyên khoáng sản (Kể tên các loại khoáng sản ở Bắc Mỹ. Trình bày sự thay đổi trong việc sử dụng tài nguyên khoáng sản ở Bắc Mỹ).</p> <p>+) Nhóm 8: 2 nhóm giải pháp khai thác tài nguyên đất; 2 nhóm giải pháp khai thác tài nguyên nước; 2 nhóm giải pháp khai thác tài nguyên rừng; 2 nhóm giải pháp khai thác khoáng sản.</p> <p>Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ</p> <p>- HS trao đổi và trả lời câu hỏi</p> <p>Bước 3: HS báo cáo kết quả làm việc</p> <p>- HS trình bày, các học sinh khác nhận xét, bổ sung.</p> <p>Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức</p> <p>Giáo viên nhận xét, bổ sung và chốt kiến thức</p> <p>HS: Lắng nghe và ghi bài.</p>	<p>mới sau khi khai thác, phòng chống cháy rừng, ...</p> <p>- Phương thức khai thác bền vững tài nguyên nước: Quy định xử lí nước thải, ban hành Đạo luật nước sạch, ... Tài nguyên nước được khai thác tổng hợp nhằm tăng hiệu quả sử dụng và mang tính bền vững trong khai thác.</p> <p>- Phương thức khai thác bền vững tài nguyên đất: Đẩy mạnh phát triển nông nghiệp theo hướng “nông nghiệp xanh”, ứng dụng khoa học - công nghệ trong quá trình sản xuất, nhờ đó đem lại năng suất cao, đồng thời bảo vệ tài nguyên đất.</p> <p>- Phương thức khai thác bền vững tài nguyên khoáng sản: Các nước Bắc Mỹ đã có nhiều biện pháp sử dụng tiết kiệm và hiệu quả tài nguyên khoáng sản, đồng thời đẩy mạnh sử dụng các nguồn năng lượng tái tạo và vật liệu thay thế.</p>
<p>Hoạt động 3: Luyện tập</p> <p>a. Mục tiêu</p> <p>- củng cố, luyện tập các kiến thức đã học trong bài.</p> <p>b. Nội dung</p> <p>- Tham gia trò chơi để trả lời các câu hỏi.</p> <p>c. Sản phẩm: Câu trả lời của học sinh</p>	

d. Cách thức tổ chức	
Hoạt động của GV và HS	Nội dung chính
<p>Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bắc Mỹ có bao nhiêu thành phố trên 10 triệu dân? 2. Vì sao phía Bắc của Canada thưa dân? 3. Vùng đông dân nhất Bắc Mỹ? 4. Các thành phố mới xuất hiện và phát triển những ngành hiện đại tập trung ở đâu? 5. Tỷ lệ dân thành thị của Bắc Mỹ cao là do nguyên nhân nào? <p>Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ HS làm việc cá nhân để trả lời câu hỏi</p> <p>Bước 3: Báo cáo kết quả làm việc HS: Đại diện một số học sinh trả lời GV: Lắng nghe, gọi HS nhận xét</p> <p>Bước 4: GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức. GV: Nhận xét, đánh giá và chốt kiến thức.</p>	
Hoạt động 4: Vận dụng, mở rộng	
<p>a. Mục tiêu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vận dụng kiến thức đã học để giải quyết vấn đề trong thực tiễn. <p>b. Nội dung</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tìm hiểu nền kinh tế Bắc Mỹ. <p>c. Sản phẩm</p> <ul style="list-style-type: none"> - Câu trả lời của học sinh. 	
d. Cách thức tổ chức	
Hoạt động của GV và HS	Nội dung chính
Bước 1: Giao nhiệm vụ	

? Nếu là Bộ trưởng Bộ tài nguyên, em sẽ học hỏi thêm những giải pháp gì từ khu vực Bắc Mỹ cho chiến lược khai thác tự nhiên bền vững ở Việt Nam?

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ
HS làm việc cá nhân trả lời câu hỏi

Bước 3: Báo cáo kết quả làm việc
HS: Đại diện một số học sinh trình bày
GV: Lắng nghe, gọi HS nhận xét

Bước 4: GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.
GV: Nhận xét, đánh giá và chốt kiến thức

PHIẾU ĐỊNH HƯỚNG ĐÁNH GIÁ SẢN PHẨM

Tiêu chí	Yêu cầu SP	Điểm
Nội dung (Tùy lựa chọn vấn đề tìm hiểu và có thể mở rộng thêm các nội dung khác)	Thực trạng trước đây.	1
	Nguyên nhân	1
	Giải pháp	3
Tinh thần hợp tác nhóm và báo cáo trong hội thảo	Phân công nhiệm vụ rõ ràng, nhóm đoàn kết thống nhất.	1
	Tích cực, chủ động hoàn thành đúng thời hạn	1
	Thuyết trình mạch lạc, rõ ràng, hấp dẫn người nghe	1
Hình thức sản phẩm	Trình bày đầy đủ nội dung, khoa học, có hình ảnh, số liệu, video...	1
	Sáng tạo, ý tưởng độc đáo ..	1
Tổng		10

